

SORU VE CEVAPLARI İLE KALIN BARSAK KANSERLERİ

Dr. Şükrü YENİCE

Dahiliye Uzmanı ve Hematoloji Uzmanı

Kurtuluş Mah. Atatürk Bulvarı (Yeni Devlet Hastanesi Yolu Üzeri),

No: 61, Kat: 1 / NAZİLLİ, Tel: 0 256 312 94 19, 0 505 218 60 57

E-posta: syenice@superonline.com

Kolon ve rektum neresidir?

Kolon ince barsak ile rektum arasındaki barsak kısmıdır. Türkçe karşılığı kalın barsaktır. Rektum ise barsağın makata açılan son kısmıdır.

Kolorektal kanser nedir?

Kolonda oluşan kansere kolon kanseri, rektumda gelişen kansere rektum kanseri adı verilir. Bu bölgede yerleşen kanserlere genel olarak kolorektal kanserler denir. Kolorektal kanser kolon veya rektumdaki hücrelerin bazılarının anormal gelişmeleri ve kontrol dışı çoğalmaları halinde meydana gelir. Kanser hücrelerinin anormal ve aşırı sayıda büyümeleri bazen barsak boşluğuna doğru gelişen tümör şeklinde olur. Tümörün Türkçe anlamı şişliktir. Tümörler iyi huylu (selim) veya kötü huylu (habis) olabilir. Kanser kötü huylu (habis) tümördür. Kimi kanserler tümör şeklinde büyürken bazıları da barsak duvarını kalınlaştırır hatta barsağı çepeçevre sararlar. Kanser ne şekilde olursa olsun kanserdir. Erken tanı ve tedavi ile iyileşme şansı vardır.

Kolorektal tümörlerin iyi huylusu var mıdır?

Evet vardır. Kolon polipleri buna örnektir ne var ki bazı polipler kanserleşebilir.

Kolon kanserleri ne kadar sıklıkla görülür?

Gelişmiş ülkelerde üçüncü sıklıkta görülen kanser tipidir.

Bir insanın kolon kanseri olma ihtimali nedir?

Hayat boyunca kolorektal kanser gelişme riski yaklaşık % 6 dır ve bu oran erkeklerde kadınlardan daha yüksektir.

Bu kanserler hemen fark edilir mi?

Yavaş ve sinsi gelişirler. Genellikle şikayet yaratıncaya kadar bir hayli büyümüş olurlar

Kolorektal kanserler için risk faktörleri nelerdir?

50 yaş veya üzerinde olmak,

Hastanın kalın barsağında veya rektumunda polip olması

Ailesinde kolorektal kanser veya polip hikayesi olması,

Kırmızı et veya işlenmiş et ağırlıklı beslenme rejimi,

Yağdan zengin beslenmek (yüksek yağlı besinler yağları parçalamak üzere sindirim sistemine daha fazla safra asidi akmasına sebep olurlar, kalın barsağa gelen safra asidleri ikincil safra asidine dönüşerek tümör büyütücü etkiye sahip olurlar),

Sebze, meyve ve kepekli tahıllardan fakir beslenmek ,

Etleri çok yüksek ısıda pişirmek (ızgara, kavurma, kızartma vs),

Şişmanlık,

Sigara ,

Alkolizm,

Genetik bozukluklar,

Hareketsiz yaşam tarzı,

Krohn hastalığı veya ülseratif kolit gibi iltihabi barsak hastalığı olmak,

Şeker hastalığı (bilhassa Tip II) olmak ,

Başka kanser olup olmaması: Kadınlarda rahim kanseri, yumurtalık kanseri veya meme kanseri gibi kanserler varsa kolon veya rektum kanserine yakalanma riski daha fazladır.

İrk veya etnik köken : Afroamerikan zenciler (Afrika kökenli zenciler) veya Eskenazi Yahudileri (Doğu Avrupa kökenli Yahudiler) kolorektal kanserler bakımından riskli toplumlardır. Asya kökenlilerde, İspanyol-Latin kökenlilerde, Kızılderililerde, Alaska yerlilerinde risk daha azdır.

Toplumsal refah düzeyi yüksek endüstri toplumlarında kolorektal kanser riski gelişmekte olan ülkeler veya geri kalmış toplumlara göre daha fazladır.

Kolorektal kansere yakalanma riskinin cinsiyetle alakası var mı?

Her iki cinste hem kolon hem rektum kanseri görülebilir fakat kadınlarda kolon erkeklerde rektum kanseri daha çok görülür.

Kolorektal kanserlerin belirtileri nelerdir?

Dışkılama (büyük abdest yapma) alışkanlığında birkaç günden daha fazla süren ishal, kabızlık gibi ani değişiklikler,

Dışkının kalem gibi dar-ince veya yassı çıkması gibi şekil değişiklikleri,

Makatta sürekli dolgunluk hissedilmesi ve bu yüzden ihtiyaç olmasa (barsak boş olsa) bile sık sık büyük abdest yapma dürtüsü olması, kişinin tuvalete otursa da yapamadan kalkması veya abdest yaparak rahatlayamaması,

Makattan kan gelmesi (kan bazen gözle görülemeyecek kadar az olup ancak tahlille anlaşılabilir, buna gizli kanama denir),

Dışkıda parlak veya taze kırmızı kan görülmesi,

Kanamalar yüzünden veya kanserin ilerlemesine bağlı olarak kansızlık gelişmesi,

Tümörün büyüdükçe barsağı tıkamaya başlaması ve tıkanmanın derecesine göre şiddeti değişen karın ağrıları, karında gaz-şişkinlik hissi,

Yorgunluk, halsizlik

İzah edilemeyen kilo kaybı,

Bu belirtiler sadece kolorektal kanserlerde mi olur?

Hayır. Hemoroid (basur), makatta çatlak, barsak enfeksiyonu, barsağın parazit hastalıkları, kalın barsağın iltihabi hastalıkları (ülseratif kolit, Crohn hastalığı), bazı hematolojik hastalıklar (örneğin barsağı tutan lenf bezi kanserleri), spastik kolon da benzeri belirtileri gösterebilirler. Sağ kolon tümörleri (kalın barsağın karının sağ tarafında olan bölümüne sağ kolon, sol tarafında olan kısmına sol kolon denir) safra kesesi taşları, on iki parmak barsağı ülseri, apandisit ile karışabilir.

Kolon ve rektum kanserlerinin tedavileri var mıdır?

Erken teşhis ile tedavi edilebilen kanserlerdir.

Tedavi şekilleri nelerdir?

Cerrahi tedavi (ameliyat), radyoterapi (ışın tedavisi), kemoterapi (ilaç tedavisi) başlıca tedavi şekilleridir.

Hastanın iyileşme sürecini ve ileriki yaşam süresini etkileyen etkenler nelerdir?

Kanser hücrelerinin özellikleri köken aldıkları doku hücrelerine çok benzerse hastalığın seyri daha iyidir, ne var ki bu benzeme çok az ise veya yoksa o zaman kanser hücreleri hızlı çoğalır ve etrafa zarar verirler. Bu durumda gidişat daha risklidir.

Kanserin genetiği hastalığın seyrini etkiler.

Hastalık belirtilerinin erken çıkması ile tanı daha erken konacağından tedavi ile şifa şansı yüksektir.

Ameliyatın tekniği iyileşme süreci ve yaşam süresi bakımından çok önemlidir. Ameliyatla kanserli dokunun tamamen çıkarılması ve operasyonun kanserin yakın komşuluğunda hiçbir kötü karakterli hücre bırakmayacak şekilde geniş tutulması gerekir.

Cerrahi tedavi sonrası ışın tedavisi ve ilaç tedavisi ile destekleme şifa şansını artırır.

Kolon ve rektum kanserleri önlenbilir mi?

Bazı tedbirlerle önlenbilirler.

Bu kanserlere yakalanma riskini azaltmak için neler yapılmalı?

Yağdan fakir, lifden-sebze ve meyveden zengin beslenin. Sebze ve meyvelerin antioksidan (hücrelerde oksitlenmeyi önleyici) etkileri vardır. Böylece hücre yaşlanmasını, tümör büyümesi ve çoğalmasını önlerler, bağışıklık sistemini güçlendirirler.

Folik asid (koyu yeşil yapraklı ıspanak gibi sebzeler ve turunçgillerde çoktur) ve kalsiyum (süt, yoğurt, peynir, somon, sardalya, göbeksiz yeşil lahana gibi koyu yeşil lifli sebzelerde boldur) ile D vitamini (balık özellikle somon, sardalya, takviyeli süt, yumurta sarısında boldur. Vücutta D vitaminin etkinleşmesi için cildin güneş ışığı görmesi şarttır) kolon kanseri riskini azaltırlar.

Yemek pişirme usullerinizi ve yemek yeme alışkanlıklarınızı gözden geçirin (yüksek ısıda pişirmekten, kızartmalardan uzak durun)

Yukarıda saydığım risk faktörlerinden birisi veya birkaçını taşıyorsanız kan-büyük abdest tahlilleri, rektal muayene, kolonoskopi-rektoskopi-röntgen gibi tetkiklerinizi yaptırın.

Aspirin veya romatizma ilaçları kalın barsak kanserini önler mi?

Gerek aspirin, gerekse romatizma ilacı olarak bilinen kortizon içermeyen iltihap önleyici –ağrı kesici ilaçların bu cins kanserleri önlediğinde dair iddialar var ama bu iddialar kesin olmamakla beraber ömür boyu almanın doğurabileceği ciddi sonuçlar da vardır

Değerli okuyucular, kansersiz-hastaliksız-sorunsuz ve mutlu bir ömür diliyorum.